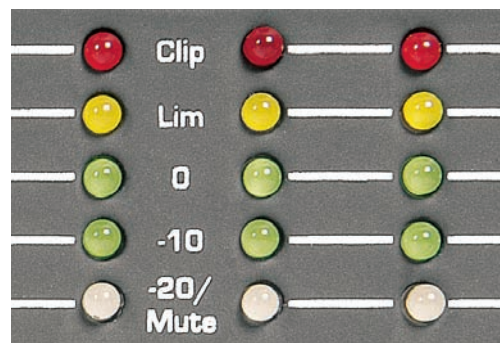

Speaker management processor

ASHLY
PROTEA 4.8SP

ABY EXISTOVAL VÝROBCE, KTERÝ MÁ V ZAHRANIČÍ SOLIDNÍ RENOMÉ A PŘITOM V ČECHÁCH NEMÁ OBCHODNÍ ZASTOUPENÍ, TO UŽ SE STÁVÁ SPÍŠE VÝJIMEČNĚ. JEDNU TAKOVOU ZNAČKU PRO NÁŠ TRH NEDÁVNO OBJEVILA SPOLEČNOST PRODANCE. JEDNÁ SE O AMERICKOU FIRMU ASHLY.

PŘEDEVŠÍM na severoamerickém kontinentě je tato značka opravdu docela uznávané „brand-name“, a to především díky grafickým ekvalizérům GQX (které spolu s výrobky firmy WHITE tvořily alternativu k evropským „klasikům“ Klark Teknik a BSS), a také díky digitálním procesorům PROTEA. Je třeba si uvědomit, že první příslušníci této rodiny spatřili světlo světa již v roce 1998, kdy představovali opravdovou „bombu“.

Tentokrát je tedy (více než jindy) vhodné povědět si něco o historii tohoto zajímavého a renomovaného výrobce. Počátky firmy Ashly se datují do roku 1974, kdy skupina pěti studiových i „live“ zvukových inženýrů a elektronických nadšenců začala (původně pod hlavičkou Brighton Sound) víceméně „na koleně“ vyrábět na zakázku mixážní pulty. Na fotografiích z té doby (viz <http://www.ashly.com/historicparade.htm>) se lze přesvědčit, že začátky zvukařské techniky byly opravdu „punkové“ (vlastně ne,

jako byly značky HARRISON či HH Electronic. Zanedlouho již v ASHLY vyráběli několik typových řad zesilovačů, z nichž některé posléze získaly certifikaci THX. I v této oblasti má tedy firma dlouhou tradici a mnoho zkušeností.

Obraťme však svou pozornost ke konkrétnímu, dnes recenzovanému, přístroji, který představuje zatím poslední a vrcholný stupeň v „evoluci“ procesorů řady PROTEA. Jedná se o speaker management procesor se čtyřmi vstupy a osmi výstupy. V nabídce firmy jsou i verze „3 do 6“ (Protea 3.6SP) a rovněž poněkud levnější, předchozí typy obou procesorů, které mají identické vybavení a funkce, tedy s výjimkou řízení pomocí PC. Hovořím o modelech: Protea 4.24C („4 do 8“), který disponuje RS232, nemá však USB, a o Protea 3.24CL („3 do 6“), který není vybaven vůbec žádným rozhraním. Zda jsou ještě nějaké další rozdíly mezi oběma generacemi procesorů, například v podobě osazení odlišnými typy procesorů

■ **Distributor: PRODANCE, s.r.o.**
Osadní 799/26, 170 00 Praha 7
Tel.: 220-806-054
info@prodance.cz,
www.prodance.cz

■ **Doporučená cena:** 31 866,- Kč

■ **www.ashly.com**

■ **Autor recenze:** Martin Dušák

tehdy byl termín „punk“ ještě doslova „hudbou vzdálené budoucnosti“). Své současné jméno tato firma získala po jednom ze svých „otců – zakladatelů“ - po Larrym Ashleyovi, a to i přesto, že tento pán své společníky později opustil. Z původní pětky zakládajících členů nakonec zůstali jen dva: Bill Thompson a Dave Malloy. O sériové výrobě se v této společnosti dá hovořit od roku 1976, kdy se firma vrhla na „rackové“ produkty, jako byl např. docela proslavený parametrický ekvalizér SC66. Přestože, coby výrobce zesilovačů, ASHLY nedosáhl takové proslulosti jako v případě outboard procesorů, první MOS-FET zesilovače uvedli na trh již v roce 1982, tedy spolu s pionýry této technologie,

nebo převodníků, bohužel nemohu říci – momentálně je nemám k dispozici, snad ale brzy dojde i na testování levnějších modelů.

Obal přístroje je stroze účelový, tvoří jej krabice s minimalistickým černým potiskem, vyrobená stejně jako vnitřní vyseknuté díly pouze z recyklované lepenky. (Z ekologického hlediska to lze považovat za optimální řešení. Krásné barevné lakované krabice s polystyrenovými vložkami jsou „fuj“ a měli bychom je bojkotovat!) Uvnitř na nás kromě samotného přístroje čeká síťový napájecí kabel, stručný, ale velmi dobře zpracovaný manuál (v angličtině), CD s ovládacím softwarem a dokonce i USB kabel.

Přístroj o rozměrech 19" x 1HU, hloubce 215 mm a hmotnosti 4,5 kg má jednoduchou a čistě zpracovanou skříň, lakovanou matně černým lakem. Čelní panel z 2mm oceli v matně šedé barvě s bílým potiskem je uchycen šesti křížovými šrouby se zapuštěnou hlavou. Všechna ovládací tlačítka mají hmatníky ve tvaru drobných, velmi plochých obdélníků a příjemně krátký, definovaný krok. Jediným dalším ovládacím prvkem je otočný enkodér. Design je strohý, až utilitární – a je zářným příkladem toho, že v účelnosti je skryta krása.

ČELNÍ PANEL

Vedle loga ASHLY nalezneme čtveřici indikátorů vybuzení vstupů, složených z kulatých LED (-20 dB, -10 dB, 0 dB, +10 dB a Clip). Nejspodnější dioda v každém sloupci je dvoubarevná – zeleně indikuje vybuzení a při zařazení funkce MUTE zčervená (chytrý nápad!). Pod indikátory jsou umístěna tlačítka INPUT SELECT (A-D) a mezi ně a popis s typovým označením Protea 4.8SP je poněkud natěsnán USB konektor typu B, spolu se zelenou LED indikující komunikaci. Po obou stranách indikátorů jsou ššerbinový výstup chlazení (zřejmě především napájecího zdroje). Dále vidíme dvouřádkový, bíle podsvícený LCD display a k němu přidružené tlačítka ESC (jímž vystupujeme z veškerých funkcí) a dvě tlačítka výběru (zda budeme zasahovat do parametru na horním či spodním řádku). Následuje černý knob otočného enkodéru a dva sloupce po pěti tlačítkách: GAIN, EQ, DELAY, XOVER, LIMIT a RECALL, SAVE, COPY, MUTE a UTILITY. Vpravo se potom nachází 8 sloupců indikátorů výstupních kanálů spolu s tlačítky OUTPUT SELECT – vše je stejného provedení jako v případě vstupů, jediný rozdíl je ten, že žlutá dioda (druhá shora) je ve všech sloupcích opatřena popisem LIM a indikuje tedy dosažení nastaveného prahu limitace daného výstupu.

ZADNÍ PANEL

Zadní panel procesoru nese čtyři vstupní XLR konektory (plastové NEUTRIK se západkami a se zlacenými kontakty), osm výstupních konektorů (rovněž s plastovým

tělem a zlacenými PINy, tentokrát ale pro změnu od firmy AMPHENOL), USB konektor typu B (paralelně spojený s tím na čelním panelu) a pod ním 9pinový konektor rozhraní RS232. Dále jsou tu opravdu subminiaturní ventilátor, kolébkový síťový vypínač a IEC („euro“) konektor pro připojení napájecího kabelu. Toť vše. Síťová pojistka je přístupná jediné po otevření přístroje.

OVLÁDÁNÍ A FUNKCE

K dispozici jsou všechny standardní funkce, jimiž speaker managementy obvykle disponují. V každém vstupním kanále je to tedy ovládání zisku (ve více než dostatečném rozsahu -40 až +12 dB), zpoždění (maximálně 682 ms, což odpovídá nějakým 235 m) a 4pásmový parametrický EQ. Kterékoliv z pásem lze rovněž změnit v Hi-Shelving nebo Lo-Shelving filtr prvního nebo druhého řádu. Shelvingové filtry umožňují maximální zdvih/útlum +/- 15 dB, parametrické filtry mají rozsah +15, -30 dB. Šířka filtru je nastavována v oktávách, nikoli jako jakost (Q), a pohybuje se v rozsahu 1/64 až 4 oktávy. Grafický ekvalizér bohužel k dispozici není, ale myslím, že to bychom za tuto cenu chtěli příliš mnoho, respektive vybavení by jistě bylo na úkor kvality.

Jednotlivé výstupy jsou volně routovatelné, není tedy problém vytvářet např. mono subwoofery, frontfilly a podobně. Sekce crossoveru nabízí filtry typu Bessel, Butterworth nebo Linkwitz-Riley se srmostí 12 až 48 dB na oktávu. Výstupní ekvalizér je pouze 4pásmový, nicméně pro převážnou většinu aplikací je to dostačující. Delay je identický jako u vstupní sekce – max. 628 ms, přestože v blokovém schématu na zadní straně uživatelského manuálu je chybně uvedeno jen 21 ms. Přístroj lze tedy využít i jako distributor pro zpožďovací linky u decentralizovaného ozvučení (k čemuž je navržen i jeden z 30 továrních presetů). Výstupní úroveň je regulovatelná opět v rozsahu -40 až +15 dB.

i Možná nevíte, že:

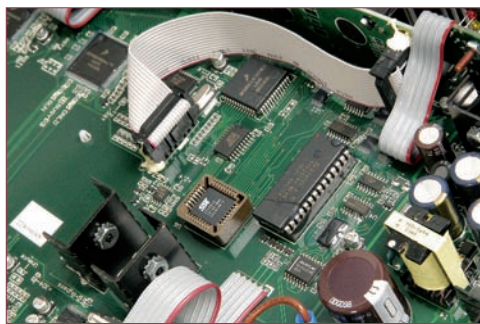
■ *Počátky firmy Ashly se datují do roku 1974, kdy skupina pěti studiových i „live“ zvukových inženýrů a elektronických nadšenců začala (původně pod hlavičkou BRIGHTON SOUND) víceméně „na koleně“ vyrábět na zakázku mixážní pulty. Na fotografiích z té doby (viz také <http://www.ashly.com/historicparade.htm>) se lze přesvědčit, že začátky zvukařské techniky byly opravdu nelehké. V sedmdesátých letech minulého století neměli lidé zajišťující zvuk koncertujícím skupinám k dispozici příliš mnoho vhodného vybavení. Řada nadšenců se proto vrhla do výroby vlastní zvukové techniky.*

Jeden ze zakladatelů firmy Brighton Sound - Bill Thompson - při práci na mixážním pultu (nahore) a během přípravy ozvučení koncertu.

Snímek, z dob, kdy byl LineArray ještě „na houbách“...

V témže okně jako gain se nastavuje rovněž routing a otáčení fáze na výstupu. Výstupní limity mají nastavitelný nejen práh, ale i kompresní poměr (od 1,2:1 do 20:1 plus infinity, takže je možno je využít i jako kompresory - i když si nejsem jist, zda je to zrovna smysluplná funkce. Attack a release (čas náběhu a odběhu) je třeba nastavovat ručně (rozsahy jsou 0,5 ms - 50 ms a 10 ms - 1 s).

Pomocí funkce COPY můžeme zkopírovat nastavení kteréhokoli vstupního či výstupního kanálu do dalších, což značně urychluje práci. (Já jsem při tvorbě presetu pro čtyři biampové monitorové cesty například zeditoval pouze jeden vstupní a dva výstupní kanály a pak jen kopíroval.) V menu UTILITY je možné ovládat již jen funkci uzamykání (přístroj lze zcela uzamknout, nebo ponechat možnost výběru presetu a zapínání/vypínání MUTE), lze přepnout rozsah indikátorů (pro 0,77V nebo 1,22Vrms) a posléze lze konkrétní přístroj (device) pojmenovat.

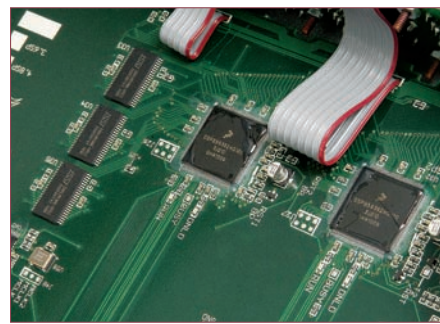
VÍSEKSE

Vniknutí do přístroje je snadné - 7 šroubů s křížovou hlavou. Vnitřek je zcela vyplněn jednou sklotextilovou oboustrannou PCB, kompletně osazenou SMD. Identickou desku používá i procesor 3.6SP, jen některé části zřejmě zůstávají neosazené. Operační zesilovače jsou levné JRC 2043D, zato A/D převodník je čtyřkanálový AKM AK5388EQ (High-Endový převodník s Enhanced Dual Bit architekturou, 24-bit/maximálně 192 kHz a s dynamickým rozsahem 120dB). DSP procesory jsou tu dva, a to DSPB56362 (Motorola, 100MIPS). Jako D/A převodníky slouží 4x AKM AK4396V (pokročilý 24bitový převodník delta-sigma s 128násobným oversamplingem, zvládající až 192 kHz a schopný dekodovat i DSD). Zde se tedy nešetřilo a možná zde (samozřejmě spolu s dobře navrženými algoritmy) je klíč k více než dobrému zvuku přístroje. Podle údajů výrobce přístroj pracuje s rozlišením 24 bitů a vzorkovací frekvencí 48 kHz.

Napájecí zdroj je samozřejmě spínaný, s třemi oddělenými stabilizátory. Propojovacích vodičů je naprosté minimum a s výjimkou kablíku k desce LCD zobrazovače jsou pájené, bez konektorů. Tolik asi pohled do útroby zařízení.

Z PRAXE

Musím říci, že práce s přístrojem mne jednoznačně nadchla! K veškerým parametrům je přímý, rychlý přístup pomocí tlačítek na čelním panelu - stačí vyselektovat kanál, zvolit tlačítkem funkci, do níž chceme zasáhnout, dvojicí tlačítek vedle displaye vybrat parametr k editaci a otočným dialem změnit jeho hodnotu. Vše je naprosto intuitivní a co možná nejjednodušší (např. ani rotační enkodér nemá funkci stisku). Během deseti minut jsem měl vytvořen a uložen potřebný preset, aniž bych musel nad něčím přemýšlet nebo nedejbože nahlédnout do manuálu - ano, takto bych si představoval „user friendly“ zařízení! Když si vzpomenu na „klování“ na některých konkurenčních zařízeních, při kterém člověk musí trvale dávat pozor, kde stránkovat a kde pohybovat kurzorem,

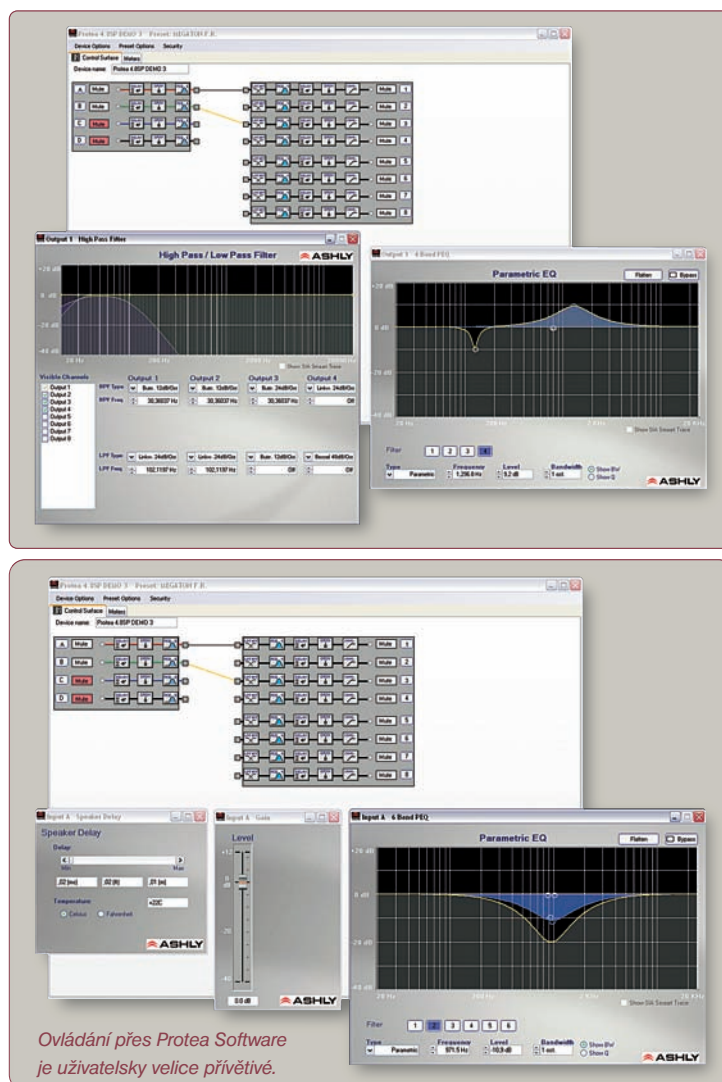

neustále „přecvakává“ dialem z volby parametru na nastavování jeho hodnoty, tím spíše si cením právě testovaného řešení.

Na každém detailu ASHLY Protea je znát, že někdo přemýšlel. Třeba jen taková maličkost, že totiž zůstal zachován port RS232, nebo fakt, že USB port je vyveden jak na čelním, tak na zadním panelu. Ještě více je to zřejmé na ovládání! Příklad za všechny: Přístroj sice nemá jednocelová tlačítka MUTE na každém vstupu a výstupu a je třeba vždy zvolit funkci MUTE

a potom vybrat příslušný kanál k zamotování (což jsem kritizoval např. u procesorů Sabine Navigator (nové řady)), jenomže tady máme k dispozici nesmírně užitečnou „vychytávku“. Pokud stiskneme funkční tlačítko MUTE, přístroj na displayi vypíše hlášku „MUTE ALL OUTPUTS?“ a pokud místo vyselektování některého kanálu stiskneme znovu MUTE, všech osm výstupů je umlčeno. Přesně to, co potřebujeme v momentě paniky či nouze, jestliže z výstupů leze cosi, co z nich lézt nemá, nebo ve chvíli, kdy z nich nemá lézt nic - zkrátka v situaci, kdy je zapotřebí „udělat rychle ticho“. Toto řešení je intuitivní a nesmírně pohodové! Zkrátka chytrá, a klidně si dovoluji říci i mírně geniální funkci!

Stejná uživatelská přívětivost, kterou jsem tolik chválil při nastavování přístroje „z panelu“, se projevuje i při ovládání z PC - mimochodem, tento přístroj mi „přistál na stole“ ve stejném období, kdy jsem měl rozpracovaný test XTA DC1048 a musím říci, že dokonce i „ixtovské“ iCore je proti Protea Software celkem očištěc.

Ovládání přes Protea Software je uživatelsky velice přívětivé.

Při práci s iCore jsem si chvílemi říkal, že jsem asi idiot – ale jak je vidět, chyba zřejmě není ve mně, když tady najednou všechno jde, bez manuálu, bez hloubání a bez metody „pokus-omyl“.

Grafické zpracování softwaru je snad ještě užitelnější než design přístroje, vypadá až trochu primitivně (něčím mi evokuje starší elektronické hry SEGA) – jenomže umožňuje velmi rychle editovat libovolné parametry a systémem COPY-PASTE kopírovat nastavení z jednoho kanálu do dalších. Software nabízí téměř totéž, co Audio-Core, ale práce s ním je ještě jednodušší. To, že zde nemám „krásné obrázky“ broušených hliníkových panelů, je mi opravdu naprosto lhostejné.

Jako obvykle jsem nejdříve „prohnal“ skrz přístroj „full-range“ signál z CD a poslouchal na near-field monitorech v „domácím studiu“. I když v oblasti čistoty, neutrality a prostorového zobrazení při stereo ASHLY o malíčky krůček zaostával za referenčním procesorem XTA (poslech přes sluchátka Beyerdynamic DT770 PRO je opravdu přísný), stále se jevil jako velmi, velmi dobrý.

Přístroj jsme s kolegy používali na řadě různých akcí, např. na divadelní performanci Spitfire Company na Náměstí Míru (zde pro buzení třípásmového PA systému). Na rockovém festivalu Blatník jsme pomocí PROTEA 4.8SP „krmili“ čtyři bi-ampové monitorové cesty (přičemž další dvě identické cesty byly procesorovány pomocí XTA DP224 a měli jsme tedy možnost přímého srovnání). Dalším „eventem“ bylo ozvučení konference v objektu Vysoké školy zemědělské, kde jsme kromě mluveného slova přizvučovali i jazzrockovou kapelu (hudebníci používali vlastní malé PA, avšak signál z jejich mixážního pultu byl vyveden i do našeho systému kvůli vykrytí – jedná se o kruhovou budovu s podiem uprostřed, kde je zapotřebí ozvučit prostor takřka 270° okolo podia). Přístroj nás neustále přesvědčoval o své kvalitě – provoz byl naprosto bezproblémový a ke zvuku nebylo možné mít žádné výhrady.

ZÁVĚR

Ashly 4.8SP – to je opět přístroj, jehož vrácení distributorovi stále nějak nemohu přenést přes srdce, tím spíše, že bych zrovna něco podobného potřeboval. No, snad se mi to podaří ještě nějakým způsobem pořešit.

Procesory ASHLY se naprosto vymykají standardu nastavenému konkurencí (a to prosím bez ohledu na cenovou kategorii) svým výjimečně dobře navrženým, naprosto intuitivním, uživatelsky přívětivým ovládáním „z panelu“. Dostí podobně je tomu i při ovládání pomocí připojeného PC. Přitom nabízejí všechny standardní

funkce, které jsou u speaker managementů obvyklé. Rovněž svou zvukovou performancí jednoznačně přesahují hranice své cenové třídy. Neváhám říci, že výbavu i zvukem snesou srovnání s procesory XTA starší generace (což je, myslím, dosti vysoko nastavená laťka), ovšem při nesrovnatelně nižší ceně.

Rozhodně musím konstatovat, že je obrovská škoda, že zastoupení této firmy zde nebylo už před 10 lety – řada nepříliš movitých uživatelů, kteří dnes víceméně bojují se svými LEMy, Drive-Racky a Navigatory, mohla mít lepší procesor za menší peníze.

i Závěrem ještě dva snímky z archivu Ashly Audio:

